

כי מטראני תצא תורה ודבר ה' מאוטרנטו מסע בדרום איטליה בפוליה וקמפניה עם אמירה ונחם אילן,

מדרום לרומא ישנם כמה אתרי תיירות מושכים מאוד, חלקם מפורסמים וידועים, ואחרים כלל לא: עיירות ציוריות וחופים שלווים לצד תופעות וולקניות; שרידי עבר קדום ומפואר לצד עכשוויות תוססת, קולנית וצבעונית. מסענו מתחיל ב"עקב המגף" האיטלקי, בחבל פוליה (Puglia), ומשם נמשיך לחבלי בזיליקטה וקמפניה. המסלול מגוון וכולל ביקור באתרים מהתקופה הרומית, מימי הביניים ומתקופות מאוחרות יותר לצד נופים נהדרים. דרום איטליה הוא אזור חקלאי, תיירותי, וקצב החיים בו איטי יותר מאשר בצפון המוכר. נבקר בבתי כנסת ובאתרים יהודיים חלקם בשימוש ובאחרים כבר אין יהודים ויש בהם שימוש אחר.

יהודים ישבו בדרום איטליה מהתקופה ההלניסטית. תחת שלטון ביזנטיון סבלו הקהילות מהגבלות ורדיפות. רבים מפליטי גירוש ספרד הגיעו לאיטליה וחלקם התיישבו בה. אחרים חלפו דרכה לאימפריה העות'מאנית. בראשית המאה השש עשרה גורשו חלק מיהודי דרום איטליה, שנשלטה בידי הספרדים לצפון או לאימפריה העות'מנית. בתום מלחמת העולם השנייה פעלו בדרום איטליה מחנות עקורים ומהם הפליגו באוניות מעפילים לארץ.

המסע יערך כסמינר מתגלגל. מדי יום נסייר ונלמד למידה פעילה, בית מדרשית, בעזרת מקראה שיכין נחם. עוד ניעזר בסרטים ובמוסיקה. המסע מתאים לשומרי שבת וכשרות.

מסלול הטיול

יום 1: א', תל אביב – בארי – ברנדיזי - לצ'ה

נטוס בבוקר לבארי דרך רומא. אחרי הנחיתה נצא לבקר בפולינאנו א מארה (Polignano a Mare), עיירה שקמה על צוקי סלעים מעל הים האדריאטי. נמשיך לברנדיזי (Brindisi), עיר נמל עתיקה, ממנה נעשה המסחר עם יוון והמזרח. אליה הגיעה הדרך הרומית החשובה מהבירה רומא – ויה אפיה, ובה נראה את העמוד המציין את קצה הדרך. מנמל זה הפליגו גם ספינות מעפילים לארץ ישראל. המשיך לבירת האזור לצ'ה, בה נלון שלושה לילות.

יום 2: ב', לצ'ה, אוריה, מנדוריה

נבקר בעיר העתיקה של לצ'ה (Lecce), במוזיאון היהודי וברחובות הרובע היהודי לשעבר של העיר. נבקר בבסיליקת הצלב הקדוש (Basilica di Santa Croce), גולת הכותרת של הבארוק הלצ'זי. חזית הכנסייה מעוצבת בהידור רב באבן הגיר של לצ'ה ומעוטרת מאוד. בגלל עבודה זו מכונה העיר "פירנצה של הדרום". נמשיך לעיר העתיקה של אוריה (Oria), נבקר ברובע היהודי העתיק ונזכיר את ר' שבתאי דונולו בן העיר. נמשיך למנדוריה (Manduria), ובה נבקר בבית כנסת קטן, כנראה פרטי, מימי הביניים. נחזור למלוננו בלצ'ה לארוחת ערב ולינה.

בתמונה: לוח לזכרו של שבתאי דונולו באוריה

יום 3: ג', לצ'ה, סנטה מריה אל בניו, סנטה צזריה, אוטרנטו

נבקר בקצה המגף באזור הנקרא סלנטו (Salento). ניסע לעיירה סנטה מריה אל בניו (Santa Maria el Bagno) לביקור במוזיאון הקטן המוקדש לשורדי מלחמת העולם השנייה שחיו שם במחנה עקורים. נמשיך בעקבות העקורים לסנטה צזריה (Santa Cezarea). לאחר נסיעה קצרה נגיע לאוטרנטו, העיירה המזרחית ביותר באיטליה. הביזנטים שלטו בעיר, ועדות לכך נראה בקתדרלה בעלת רצפת הפסיפס המיוחדת עם מצגים מהתנ"ך, מהברית החדשה ומההיסטוריה. נחזור למלוננו בלצ'ה לארוחת ערב ולינה.

יום 4: ד', לצ'ה – אלברובלו – מטרה – אזור בארי

נצא מלצ'ה לבקר באלברובלו (Alberobello) הנודעת במבני הטרולי (Trulli) הייחודיים שבה. הם בנויים מגושי אבן גיר בבנייה יבשה, ללא כל שימוש במלט. למבנים גגות בזלת חרוטיים המחוברים ישירות לקירות. אונסקו הכריז על מבני הטרולי אתר מורשת עולמית. נמשיך למאטרה שבחבל בזיליקטה, עיר מרתקת ואתר מורשת תרבות עולמית בזכות אזור ה"סאסי" (Sassi) שאונסק"ו כינה "הדוגמה המרשימה והשמורה ביותר של התיישבות שוכני מערות בכל אזור אגן הים התיכון". מדובר במבוך גדול של מערות מגורים ומבנים נוספים שנחצבו בסלע החל בעת העתיקה. המערות ותוספות להן המשיכו לשמש למגורים גם בעידן המודרני. נסייר ב"מבוך", ברחובות מעל הגגות, נראה את "שכונת המערות", שכונתה "הבושה של איטליה" ונעשתה לאזור בילוי ותיירות משגשג. ניסע למלוננו באזור בארי בו נלון שני לילות, לארוחת ערב ולינה.

יום 5: ה', אזור בארי, טראני, קסטל דל מונטה

נצא מהמלון צפונה לעיירה טראני (Trani), עיר נמל עתיקה שבה הייתה הקהילה היהודית הגדולה ביותר בדרום איטליה. אם יתאפשר נבקר גם בבית הכנסת העתיק "סקולה נובה", שהוסב לכנסייה וחזר בשנת 2006, אחרי מאות שנים, לייעודו המקורי כבית כנסת. נבקר במוזיאון היהודי השוכן בבניין נוסף של בית כנסת עתיק. נמשיך לקסטל דל מונטה (Castel del Monte), מבנה מהמאה ה-13, שבנה פרידריך השני, קיסר האימפריה הרומית הקדושה. המבנה המתומן, הסימטרי והמדויק, הכניס אותו לרשימת אתרי המורשת העולמית של אונסק"ו. בתום הסיור ניסע למלון בסביבת בארי לארוחת ערב ולינה.

יום 6: ו', אזור בארי – פסטום - נולה

היום נעזוב את מחוז פוליה וניסע מערבה. בדרכנו נבקר באתר פסטום, מדרום לסלרנו. זו היתה עיר יונית בשם פוסידוניה ובה שלושה מקדשים יוונים גדולים הבנויים בסגנון הדורי. יוון באיטליה. אחרי סיור מן־דרך באתר ניסע לנולה, ממזרח לנאפולי, ובה נבלה את השבת. הכנות לשבת, תפילה וסעודת שבת בנולה.

יום 7: שבת, נולה

לאחר תפילה וסעודה נסייר בקרבת המלון. סעודת שבת וסעודה שלישית במלון. אחרי מוצאי שבת ניסע לנאפולי לסיור לילה בעיר ונוכל לראות את קסטרל דל'אובו, פיאצה דל פֶּלְבִּישִׁטו ועוד במרכז העיר.

יום 8: א', נולה, הרקולנאום, נאפולי

נתחיל את סיורנו בנסיעה לאתר העיר העתיקה הרקולנאום, שנהרסה בהתפרצות הר הגעש ווזוב בשנת 79 לספירה. היא הייתה עיר קיט שלווה לעשירי רומא, שבנו בה חווילות מפוארות הצופות על מפרץ נאפולי. התפרצות הווזוב שמה קץ לעיר, שכן היא כיסתה אותה בשכבות של אפר ובזבז געשי בעובי של כ-20 מטר. במשך יותר מ-1,600 שנים לא ניסה איש לחשוף את אשר מתחת לשכבות. המקום החל להיחפר במאה ה-18 ונעזב כשהתגלתה פומפיי, שבה הייתה שכבת אפר של ארבעה מטר בלבד. בעיר יש וילות רומאיות עם ציורי קיר, בית מרחץ, חנויות ועוד. בתום הביקור נחזור לנאפולי לביקור במוזיאון הארכיאולוגי, ובו מוצגים שנמצאו בפומפיי, כולל ציורים ופסיפסים. ניסע למלוננו לארוחת ערב ולינה בנולה.

יום 9: ב', נולה, קזרטה, נאפולי

ניסע מעט צפונה לעיירה קזרטה (Caserta), שבה שוכן הארמון ששימש מעונם המלכותי של ראשי ממלכת נאפולי מבית בורבון, הארמון הגדול ביותר שנבנה באירופה במאה השמונה עשרה, לפי הדגם של ארמון ורסאי. הארמון הוא מבנה גדול ממדים, הניצב מול נוף מתוכנן במלואו ובהקפדה, מעין טבע "מאולף". הארמון בקזרטה נועד להפגין את עוצמת המלך הבורבוני והדרו. הוא הוכרז כאתר מורשת עולמי של אונסק"ו. באפריל 1945 חתמו בארמון חיילי גרמניה הנאצית באיטליה על כניעתם ללא תנאים. נבקר בארמון ובגנים, נחזור לנאפולי ונבקר ברובע ספאקה נאפולי. נלך ברחובות הצרים ובסמטאות. נגיע למוזיאון "קפודימונטה", גם הוא ארמון של בית בורבון, ונראה את אוסף האומנות של משפחת פארנזה, דוכסית פארמה, אימו של קרלוס השלישי, מלך ספרד לעתיד. נחזור לארוחת ערב ולינה בנולה.

יום 10: ג', נאפולי – רומא – תל אביב

נעזוב את מלוננו וניסע לנאפולי. נבקר בעיר התת-קרקעית של נאפולי. יש בה מערכת מסועפת של דרכים ומעברים תת-קרקעיים מהתקופה היוונית-רומית. נתחיל בירידה בגרם מדרגות ארוך ונמשיך במעבר לסירוגין בין חללים גבוהים ורחבים ובין תעלות מים צרות. הסלע לאורך הקירות געשי מהר הווצוב. נאפולי היא העיר האיטלקית שהפציצו בעלות הברית במלחמת העולם השנייה יותר מכל עיר אחרת באיטליה, כחלק מהניסיון לחדור לאירופה דרך איטליה. הנאפוליטנים יצרו קהילות שלמות בתוך המחילות התת-קרקעיות, ששימשו מקלטי הגנה מפני ההפצצות. בסיור נראה שרידים של החיים שהתקיימו מתחת לאדמה. אחרי סוף הביקור ניסע צפונה לרומא, לארוחת ערב מוקדמת במסעדה כשרה בגיטו ולשדה התעופה פיומיצינו לטיסה בחזרה לארץ. הגעה ארצה לפנות בוקר של יום רביעי 18.9, היום העשירי של מסענו.

תאריכים, מחירים ומידע שחשוב לדעת

קוד טיול	תאריך יציאה	תאריך חזרה	משך הטיול	אדם בחדר זוגי	תוספת ליחיד בחדר	הדרכה
SAIT0809	08.09.2024	17.09.2024	10 ימים	€3580	€795	אמירה אילן ופרופ' נחם אילן

פרופ' נחם אילן רכש את השכלתו האקדמית באוניברסיטה העברית בירושלים בחוג לשפה וספרות ערבית ובמכון למדעי היהדות. בעבודת הדוקטור שלו חקר את הפירוש לפרקי אבות של ר' ישראל ישראלי, מחשובי חכמי טולדו בסוף המאה ה-13 ובראשית המאה ה-14. הפירוש כתוב בערבית-יהודית ושרד בכמה כתבי יד.

תחום המחקר העיקרי של פרופ' אילן הוא ההיסטוריה האינטלקטואלית של יהודי ספרד והמזרח בימי הביניים ובעת החדשה. במחקריו משלב פרופ' אילן עיונים לשוניים, ספרותיים, הגותיים, היסטוריים וחינוכיים. תשומת לב מיוחדת מקדיש פרופ' אילן לחקר הביטויים הספרותיים של התרבות הפופולרית באמצעות ניתוח פירושי מקרא, דרשות ועיתונים.

פרופ' אילן שימש כארבע שנים סגן לראש מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח. פרופ' אילן חבר בצוות ההיגוי של פרויקט 'קהילות ישראל במזרח במאות התשע עשרה והעשרים', שמנהל ומופק במכון בן-צבי. לפני 17 שנים ראה אור בסדרה זו כרך 'מצרים' בעריכתו. ספריו הקודמים: 'פירוש מצח אהרן לר' אהרן גריש' (1996) ופנקס הקהילה של יהודי סודאן (2007). ב-2022 ראה אור ספרו 'נוה שלום': פירוש הרב עמרם קרח לתפסיר רב סעדיה גאון. עוד פרסם פרופ' אילן עשרות מאמרים בתחומים מגוונים במיטב כתבי העת בארץ ובעולם.

אמירה אילן היא אדריכלית נוף ומדריכת טיולים בכירה וותיקה בחו"ל. היא מזמנת למטיילים מפגש בלתי אמצעי עם התרבות המקומית באמצעות שילוב רב-תחומי של היסטוריה חברתית ופוליטית, גיאוגרפיה, אדריכלות ואמנות.

מחיר הטיול כולל

- טיסות בינלאומיות וטיסות פנים כולל מיסי נמל ודלק
- טיסה פנימית
- חצי פנסיון לאורך כל הטיול עם אפשרות להכנת כריכים
- אוטובוס ממוזג ברמה המקובלת במקום
- סיורים וכניסות לאתרים כמפורט בתכנית
- המדריכה אמירה אילן והמרצה פרופ' נחם אילן.
- מדריכים מקומיים דוברי אנגלית
- טיפים לנוותני השירותים בחו"ל
- ערכות שמע

מחיר הטיול אינו כולל

- ביטוח נסיעות, בריאות ומטען
- הוצאות הנושאות אופי אישי (משקאות שאינם כלולים בארוחות/ כביסה/ קניות למיניהן/ביקורים/סיורים ומופעים שאינם כלולים בתכנית
- טיפ למדריך הישראלי (מקובל \$5 לאדם לכל יום טיול)
- כל פרט שלא ניכלל במחיר הטיול כולל

חשוב לדעת

- מחיר הטיול מבוסס על מינימום של 20 נוסעים משלמים.
- יתכנו שינויים במסלול הטיול עקב שינוי בזמני טיסות פנימיות וסיבות אובייקטיביות אחרות. שערי מטבע: בשל השינויים המשמעותיים החלים מדי יום ביומו בשערי המטבע בחו"ל מול הדולר, ואשר גורמים לייקור של השירותים בדולרים, ייערך חישוב מדויק של הטיול לקראת מועד היציאה ומחיר הטיול יעודכן בהתאם.
- בכל מקרה של שינוי, ביטול או תקלה הקשורה לטיסות, לשיט או לתעבורה תחול האחריות על חברת התעופה או התעבורה.
- בצוע הטיול כפוף לתנאים ואחריות כפי שמופיעים באתר האינטרנט www.shaibarilan.co.il
- יש לוודא שהדרכון בתוקף ל-6 חודשים לפחות.

תנאי תשלום

- ברגע ההרשמה יחויב הנוסע במקדמה של €500 לאדם.
- סגירת תשלום: מרגע הפיכת הטיול למובטח.

תנאי ביטול

- עד 60 ימי עבודה* לפני יציאת הטיול יחויב הנוסע ב-€47 דמי רישום בלבד
 - 40-59 ימי עבודה* לפני היציאה יחויב הנוסע ב-25% משווי הטיול
 - 14-39 ימי עבודה* לפני היציאה יחויב הנוסע ב-50% משווי הטיול
 - 8-13 ימי עבודה* לפני היציאה יחויב הנוסע ב-75% משווי הטיול
 - מ-7 ימי עבודה* לפני יציאת הטיול עד למועד היציאה יחויב הנוסע בכל מחיר הטיול כולל כל העלויות הנלוות.
- במידה וכורטסו טיסות כלשהן או נקנו שירותים נוספים (ויזה, למשל) יתווספו מחיריהן לדמי הביטול הנקובים
- * ימי שישי ושבתי, ימי חג וחול המועד בארץ, ימי א' וחגים בחו"ל אינם נחשבים למניין ימי עבודה.